

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Filozoficzne podstawy edukacji, PG_00190066						
Kierunek studiów	Pedagogika (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2026/2027		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	1	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS			2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Pedagogiki -> Zakład Filozofii Wychowania i Studiów Kulturowych						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Piotr Stańczyk				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		20.0	50
Cel przedmiotu	Zapoznanie studentów z teoriami i koncepcjami filozoficznymi oraz ich edukacyjnymi implikacjami. Zaznajomienie studentów z podstawowymi problemami ontologicznymi, epistemologicznymi i aksjologicznymi odnoszącymi się do kwestii edukacyjnych.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[PEDL3_W02] Absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu klasyczne i współczesne teorie rozwoju człowieka, wychowania, opieki, uczenia się i nauczania lub kształcenia oraz ich wartości aplikacyjne	Absolwent posiada wiedzę na temat teorii rozwoju człowieka, wychowania, opieki i kształcenia.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PEDL3_K01] W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotowy do posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka;	Absolwent posługuje się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PEDL3_W01] Absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu filozofię wychowania i aksjologię pedagogiczną, historię wychowania i socjologię edukacji, specyfikę głównych środowisk opiekuńczo-wychowawczych i procesów w nich zachodzących	Absolwent posiada wiedzę z obszaru filozofii, socjologii i aksjologii w odniesieniu do procesów wychowania.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
Treści przedmiotu	1. Elementarne pojęcia filozoficzne (być, arche, istota, idea). 2. Podstawowe orientacje epistemologiczne i ich edukacyjne konsekwencje (racjonalizm, empiryzm, transcendentalizm, pragmatyzm). 3. Idealizm i realizm w edukacji. 4. Naturalizm i pragmatyzm. 5. Marksizm i teoria krytyczna. 6. Postmodernizm i poststrukturalizm. 7. Etyczne aspekty pracy pedagogicznej w oparciu o podstawowe filozoficzne koncepcje człowieka (Rousseau, Kant, Dewey, Herbart, Freire).		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Egzamin ustny	51.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	1. A. Anzenbacher, Wprowadzenie do filozofii, Kraków 2010.  2. G. Gutek, Filozoficzne i ideologiczne podstawy edukacji, Gdańsk 2003.	
	Uzupelniająca lista lektur	M. Foucault, Nadzorować i karać, różne wydania.  W. Tatarkiewicz, Historia filozofii, T. 1-3, różne wydania.	
	Adresy eZasobów		

Przykładowe zagadnienia/  
przykładowe pytania/  
realizowane zadania

Jaka jest rola zdziwienia dla początków filozofii i filozofowania?

Na czym polega problem bezprzesłankowości filozofii?

W jaki sposób różni się filozofia od nauk realnych, formalnych i teologii?

Na czym polega metodyczna abstrakcyjność nauk szczegółowych?

Na czym polega metodologiczny sceptycyzm Kartezjusza?

Jakie jest główne założenie sceptyków?

Jaka jest charakterystyka stanowiska, że filozofia nie ma nic wspólnego z religią?

Jaka jest charakterystyka stanowiska, że religia jest wymierzona w filozofię?

Jaka jest charakterystyka stanowiska, że filozofia jest wymierzona w religię?

Jaka jest charakterystyka stanowiska, że filozofia i religia stanowią jedność?

Jaka jest charakterystyka stanowiska, że filozofia i religia różnią się, lecz do siebie się odnoszą?

Czym jest ideologia w ujęciu Marksa?

W jakim sensie filozofia jest wiedzą fundamentalną, uniwersalną i krytyczną?

Na czym polega anamneza?

Na czym polega krytyka doświadczenia w ujęciu Platona?

Na czym polega dwuwarstwowość zjawisk w ujęciu fenomenologii?

W którą stronę zwrócić się w procesie poznania według egzystencjalistów?

Na czym polega problem absurdałności istnienia według egzystencjalistów?

Dlaczego w hermeneutyce centralnym zagadnieniem jest język?

Na czym polega problem przedrozumienia?

Jaki jest program empiryzmu?

Co oznacza stwierdzenie Wittgensteina, że o czym nie można mówić, o tym należy milczeć?

Po jakimi warunkami wypowiedzi są naukowo sensowne według przedstawicieli Koła Wiedeńskiego?

Jaki jest program racjonalizmu krytycznego?

Na czym polega gra językowa według Wittgensteina?

W jakim sensie Wittgenstein chce wskazać muszce wyjście z mucholapki?

Jaka jest relacja między bazą i nadbudową w koncepcji Marksa?

Na czym polega proces alienacji (wyobcowania) człowieka według Marksa?

Co to jest społeczeństwo bezklasowe według Marksa?

Na czym polega zwrot ku człowiekowi w neomarksizmie?

Na czym polega krytyka w neomarksizmie?

Na czym polega problem względności pozoru?

Na czym polega krytyka ontologiczna?

Czym jest arche?

Jaki jest pogląd Heraklita na zasadę leżącą u podstaw zjawiskowego świata?

Jaki jest pogląd Parmenidesa na byt?

Co to jest res extensa?

W jakim sensie ruch jest zasadą różnicy u Kartezjusza?

Jaka jest istota krytyki poglądów Kartezjusza w wykonaniu Leibniza?

Jak atomiści rozwiązują problem niebytu?

Czym jest substancja?

Jaka jest relacja między aktem i potencją?

Jaka jest relacja substancją a przypadłością?

Czym jest system kategorii według Arystotelesa?

Jaka jest relacja między materią i formą?

Jaka jest relacja między istotą i istnieniem?

W jakim sensie istnieje swoiście filozoficzny problem poznania?

Na czym polega teoria odbicia i jakie są jej słabości?

W jaki sensie dokonał się przewrót kopernikański Kanta?

Czym są aprioryczne formy naoczności w odniesieniu do sfery naoczności zmysłowej?

	<p>Jaka jest istota różnicy transcendentnej?</p> <p>Czym jest rzecz sama w sobie u Kanta?</p> <p>W jakim sensie poznanie duchowe jest podmiotowe, uniwersalne i całościowe?</p> <p>Jakie jest znaczenie mowy dla poznania duchowego?</p> <p>Jaka jest różnica między empiryzmem a racjonalizmem?</p> <p>W jakim sensie Kant przewyższa impas empiryzmu i racjonalizmu?</p> <p>Co różni antropologię filozoficzną od antropologii niefilozoficznych?</p> <p>Na czym polega napięcie między animalnością a duchowością człowieka?</p> <p>Co to znaczy, że człowiek instrumentalizuje rzeczy?</p> <p>Jakie rodzaje aktywności człowieka wyróżnia Arystoteles?</p> <p>W jakim sensie człowiek jest osadzony w świecie?</p> <p>W jaki sposób bycie człowieka ku śmierci określa ludzką dziejowość?</p> <p>Jaka jest charakterystyka stanowiska historiozoficznego, że dzieje są wiecznym powrotem tego samego?</p> <p>Jaka jest istota poglądów św. Augustyna na dzieje?</p> <p>Jaka jest istota poglądów Hegla na dzieje?</p> <p>Jaka jest istota poglądów Marksa na dzieje?</p> <p>Jaka jest różnica między moralnością a etyką?</p> <p>Jaka jest różnica między wolnością zewnętrzną i wewnętrzną?</p> <p>Co to jest przyczynowość naturalna w odniesieniu do filozofii praktycznej?</p> <p>W jakim sensie wolna wola wynika z transcendowania natury?</p> <p>Jaka jest rola imperatywu kategorycznego w systemie etyki kantowskiej?</p> <p>Czym jest zło w systemie etyki kantowskiej?</p> <p>Co to jest cnota w etyce Arystotelesa?</p> <p>Jakie zasady wchodzą w skład etyki empirystów?</p>
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.